

Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
GIOVANNIJA PITRUZZELLE,
predstavljeni 26. februarja 2019¹

Zadeva C-33/18

V

proti

**Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants
Securex Integrity ASBL**

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo cour du travail de Liège (višje delovno in socialno sodišče v Liègu) (Belgija))

„Predhodno odločanje – Socialna varnost delavcev migrantov – Uredba (ES) št. 883/2004 – Prehodne določbe – Člen 87(8) – Uredba (EGS) št. 1408/71 – Člen 14c(b) – Odstopanja od načela, da se uporabi samo ena zakonodaja – Dvojna vključitev – Vložitev zahteve, da bi za osebo veljala zakonodaja na podlagi Uredbe št. 883/2004“

1. Obravnavana zadeva se nanaša na predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo cour du travail de Liège (višje delovno in socialno sodišče v Liègu, Belgija) v zvezi z razlago člena 87(8) Uredbe (ES) št. 883/2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti.²

2. Gre za prehodno določbo, katere namen je urediti položaje, v katerih zaradi začetka veljavnosti Uredbe št. 883/2004 1. maja 2004 za osebo velja zakonodaja države članice, ki ni država članica, katere zakonodaja je zanj veljala na podlagi stare Uredbe (EGS) št. 1408/71,³ ki je bila razveljavljena in nadomeščena z Uredbo št. 883/2004.

3. Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je predložilo predložitveno sodišče, se v bistvu nanaša na vprašanje, ali se člen 87(8) Uredbe št. 883/2004 uporabi v primeru, kot je ta, o katerem predložitveno sodišče odloča in ki se nanaša na V, ki je ob začetku veljavnosti Uredbe št. 883/2004 opravljal dejavnost zaposlene osebe v eni državi članici in dejavnost samozaposlene osebe v drugi državi članici ter je tako zanj veljala dvojna vključitev. Sodišče je tokrat prvič naprošeno za razlago te prehodne določbe Uredbe št. 883/2004.

¹ Jezik izvirnika: francoščina.

² Uredba (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 72), kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 988/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. septembra 2009 (UL 2009, L 284, str. 43) (v nadaljevanju: Uredba št. 883/2004).

³ Uredba Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 35), v različici, ki je bila spremenjena in posodobljena z Uredbo (ES) št. 118/97 z dne 2. decembra 1996 (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 3, str. 3), kakor je bila nazadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 592/2008 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. junija 2008 (UL 2008, L 177, str. 1) (v nadaljevanju: Uredba št. 1408/71).

I. Pravni okvir

4. S členom 13(1) Uredbe št. 1408/71 je bilo uzakonjeno načelo uporabe samo ene zakonodaje in določeno, da se „[o]b upoštevanju [člena 14c] [...] za osebe, za katere velja ta uredba, uporablja zakonodaja samo ene države članice“.

5. Vendar je bilo z odstopanjem od tega načela v členu 14c(b) Uredbe št. 1408/71 v povezavi s točko 1 Priloge VII k isti uredbi določeno, da morata za delavca, ki opravlja dejavnost samozaposlene osebe v Belgiji in dejavnost zaposlene osebe v drugi državi članici, istočasno veljati dve različni zakonodaji, in sicer zakonodaja po kraju njegove dejavnosti zaposlene osebe in zakonodaja po kraju, kjer opravlja dejavnost samozaposlene osebe.

6. Z Uredbo št. 883/2004 je bilo v členu 11(1) potrjeno načelo, da se uporabi samo ena zakonodaja, in so bile črtane vse izjeme od tega načela, določene v Uredbi št. 1408/71.

7. V skladu s členom 13(3) Uredbe št. 883/2004 „[z]a osebo, ki običajno opravlja dejavnost zaposlene osebe in dejavnost samozaposlene osebe v različnih državah članicah, velja zakonodaja države članice, v kateri opravlja dejavnost zaposlene osebe“.

8. Člen 87(8) Uredbe št. 883/2004, naslovljen „Prehodne določbe“, določa:

„Če zaradi te uredbe za osebo velja zakonodaja države članice, ki ni določena v skladu z naslovom II Uredbe [št. 1408/71], se ta zakonodaja še naprej uporablja, vse dokler se stanje ne spremeni in v vsakem primeru največ 10 let od datuma začetka uporabe te uredbe, razen če zadevna oseba zahteva, da zanjo velja zakonodaja, ki se uporablja po tej uredbi. Zahteva se predloži v treh mesecih po datumu začetka uporabe te uredbe pristojnemu nosilcu države članice, katere zakonodaja se uporablja v skladu s to uredbo, če naj za zadevno osebo zakonodaja te države članice velja od datuma začetka uporabe te uredbe. Če se zahteva vloži po navedenem roku, velja sprememba uporabne zakonodaje od prvega dne naslednjega meseca.“

II. Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

9. V je do 30. septembra 2007 kot odvetnik delal v Belgiji. Zato je bil vpisan v Institut national d'assurances sociales pour travailleurs indépendants (nacionalni zavod za socialno zavarovanje samozaposlenih delavcev, v nadaljevanju: INASTI) in vključen v sklad za socialno zavarovanje Securex Integrity ASBL (v nadaljevanju: Securex).

10. Ko je odvetniška pisarna, za katero je delal, 30. septembra 2007 prenehala delovati, je bil V imenovan za enega od likvidacijskih upraviteljev te odvetniške pisarne, istočasno pa je izstopil iz sklada Securex. Naslednjega dne, 1. oktobra 2007, je začel delati v družbi s sedežem v Luksemburgu in je zato od tega datuma vključen v luksemburški sistem socialne varnosti kot zaposlena oseba.

11. Zavod INASTI je leta 2010 zaprosil V za pojasnila o njegovi funkciji likvidacijskega upravitelja. V je odgovoril, da honorarji, ki so mu bili izplačani kot likvidacijskemu upravitelju, ne vplivajo niti na njegovo opredelitev kot samozaposlene osebe niti na njegovo vključitev v sistem socialne varnosti za te osebe.

12. Zavod INASTI je leta 2013 skladu Securex poslal dopolnilno odločbo v zvezi z dohodki, ki jih je V prejel kot likvidacijski upravitelj za leta 2008, 2009 in 2010. Na tej podlagi je sklad Securex obvestil V, da je treba šteti, da je od 1. oktobra 2007 zavezanec iz naslova dopolnilne dejavnosti ter da bi zato moral plačati več kot 35.000 EUR iz naslova prispevkov za socialno varnost in obresti za obdobje 2007-2013.

13. V je ta dopis izpodbijal z vložitvijo tožbe pri tribunal du travail d'Arlon (delovno sodišče v Arlonu, Belgija). Hkrati je od sklada Securex zahteval, da od leta 2014 ni več vključen v sistem socialne varnosti za dopolnilne dejavnosti, in predložil dokaz, da je svojo funkcijo likvidacijskega soupravitelja od 1. januarja 2010 opravljal brezplačno.

14. Tribunal du travail d'Arlon (delovno sodišče v Arlonu) je njegovo tožbo zavrnilo, zato je pri predložitvenem sodišču zoper sodbo, izdano na prvi stopnji, vložil pritožbo, v kateri med drugim trdi, da zaradi Uredbe št. 883/2004 zavod INASTI in sklad Securex ne moreta zahtevati spornih prispevkov.

15. Predložitveno sodišče se sprašuje, ali je bil v položaju, kakršen je položaj V – v katerem je bila odločba o njegovi vključitvi v belgijski sistem socialne varnosti za dopolnilne dejavnosti poleg tega izdana retroaktivno decembra 2013 –da bi se zanj lahko uporabila Uredba št. 883/2004, V dolžan vložiti izrecno zahtevo v trimesečnem roku v skladu s členom 87(8) Uredbe št. 883/2004.

16. V teh okoliščinah je predložitveno sodišče prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

- „1. Ali je treba člen 87(8) [Uredbe št. 883/2004] razlagati tako, da mora oseba, ki je pred 1. majem 2010 začela opravljati dejavnost zaposlene osebe v Luksemburgu in dejavnost samozaposlene osebe v Belgiji, da bi zanj veljala zakonodaja, ki se uporablja na podlagi [Uredbe št. 883/2004], za to vložiti izrecno zahtevo, čeprav v Belgiji pred 1. majem 2010 ni bila vključena v noben sistem in je belgijska zakonodaja v zvezi s socialnim položajem samozaposlenih oseb zanj veljala le retroaktivno, po izteku trimesečnega roka, ki je začel teči 1. maja 2010?
2. Če je odgovor na prvo vprašanje pritrdilen, ali je posledica zahteve iz člena 87(8) [Uredbe št. 883/2004], vložene v zgoraj opisanih okoliščinah, uporaba zakonodaje države, pristojne v skladu z [Uredbo št. 883/2004], z retroaktivnim učinkom od 1. maja 2010?“

III. Pravna analiza

17. Uvodoma je treba opozoriti, da je predložitveno sodišče, potem ko je Sodišče na podlagi člena 101 Poslovnika nanj naslovilo zahtevo za podrobnejše podatke, pojasnilo, da je bilo ob začetku veljavnosti Uredbe št. 883/2004 za V mogoče šteti, da zanj kot samozaposleno osebo zaradi njegove dejavnosti likvidacijskega upravitelja odvetniške pisarne v likvidaciji velja belgijska zakonodaja.

18. Vprašanji za predhodno odločanje, ki ju je predložilo predložitveno sodišče, je torej treba analizirati ob upoštevanju te predpostavke.⁴

19. Glede na ta pojasnila se z vprašanjema za predhodno odločanje v bistvu postavlja vprašanje uporabe člena 87(8) Uredbe št. 883/2004 v zadevi, kakršna je zadeva V.

⁴ Ni pa po mojem mnenju za analizo določb Uredbe št. 883/2004 upošteveno dejstvo, da je bila odločba o njegovi vključitvi v belgijski sistem socialne varnosti za dopolnilne dejavnosti izdana retroaktivno. Namen te uredbe namreč ni določiti vsebinske pogoje upravičenosti do dajatev socialne varnosti in načeloma vsaka država članica s svojo zakonodajo določi te pogoje (glej v tem smislu sodbi z dne 19. septembra 2013, Brey, C-140/12, EU:C:2013:565, točka 41 in navedena sodna praksa, in z dne 14. junija 2016, Komisija/Združeno kraljestvo, C-308/14, EU:C:2016:436, točka 65).

20. S prvim vprašanjem se želi ugotoviti, ali je treba to določbo razlagati tako, da bi morala oseba – ki je ob začetku veljavnosti Uredbe št. 883/2004, to je 1. maja 2010, po eni strani opravljala dejavnost zaposlene osebe v eni državi članici (v obravnavani zadevi v Luksemburgu) in je zanjo torej veljala zakonodaja te države članice ter po drugi strani dejavnost samozaposlene osebe v Belgiji in je torej zanjo veljala belgijska zakonodaja za samozaposlene osebe – da bi zanjo veljala zakonodaja, ki se uporabi na podlagi Uredbe št. 883/2004, vložiti izrecno zahtevo v tem smislu na podlagi člena 87(8) te uredbe.

21. Če je odgovor pritrdilen, se z drugim vprašanjem želi izvedeti, ali se zaradi take zahteve, vložene v posebnih okoliščinah, kakršne so te iz obravnavane zadeve, uporabi zakonodaja, ki se uporabi na podlagi Uredbe št. 883/2004, z retroaktivnim učinkom od 1. maja 2010.

22. Najprej je treba zavrniti ugovor nedopustnosti, ki ga je vložila Kraljevina Belgija. Kraljevina Belgija trdi, da vprašanji za predhodno odločanje ne odražata resničnosti in predmeta spora ter da izpostavljata zgolj hipotetičen problem.

23. V zvezi s tem je treba spomniti, da v skladu s sodno prakso velja, da če se vprašanja, ki jih postavijo nacionalna sodišča, nanašajo na razlago določbe prava Skupnosti, je Sodišče načeloma zavezano, da o tem odloči, razen če je očitno, da se s predlogom za sprejetje predhodne odločbe dejansko stremi k temu, da bi se izzvala odločitev s konstruiranim sporom ali oblikovala posvetovalna mnenja o splošnih ali hipotetičnih vprašanjih, če zaprosena razlaga prava Unije ni v nikakršni povezavi z resničnostjo ali predmetom spora ali če Sodišče ne razpolaga z dejanskimi ali pravnimi elementi, ki so nujni za koristen odgovor na vprašanja, ki so mu postavljena.⁵

24. Na prvem mestu trditev belgijske vlade, da naj bi vprašanji za predhodno odločanje temeljili na napačni dejanski predpostavki, da V v Belgiji pred 1. majem 2010 ni bil vključen v noben sistem, ni več upoštevna zaradi odgovora predložitvenega sodišča na zahtevo za podrobnejše podatke, navedeno v točki 17 teh sklepnih predlogov.

25. Na drugem mestu je iz spisa, ki je na voljo Sodišču, vsekakor razvidno, da imata vprašanje, ali je bil V – da bi lahko zanj po 1. maju 2010 veljala izključno zakonodaja, določena na podlagi Uredbe št. 883/2004, to je luksemburška zakonodaja – dolžan predložiti zahtevo na podlagi člena 87(8) te uredbe, in vprašanje, kakšne so v primeru pritrdilnega odgovora posledice predložitve take zahteve več let po tem datumu, določen vpliv na rešitev spora, o katerem odloča predložitveno sodišče. Odgovor na ti vprašanji namreč neposredno vpliva na število let, za katera bi lahko belgijski organi od V upravičeno zahtevali plačilo morebiti dolgovanih prispevkov.

26. Iz tega sledi, da vprašanji, ki ju je postavilo predložitveno sodišče, nikakor nista hipotetični in sta zato dopustni.

27. V zvezi z vsebino je iz spisa razvidno, da sta za V ob začetku veljavnosti Uredbe št. 883/2004 na podlagi odstopanja od načela iz člena 14c(b) Uredbe št. 1408/71, da se uporabi samo ena zakonodaja, v povezavi s točko 1 Priloge VII k isti uredbi veljali dve zakonodaji: luksemburška zakonodaja zanj kot za zaposleno osebo in belgijski zakon zanj kot za osebo, ki opravlja dejavnost samozaposlene osebe.

28. S prvim vprašanjem za predhodno odločanje se želi izvedeti, kako je glede na določbo člena 87(8) Uredbe št. 883/2004 začetek veljavnosti te uredbe vplival na ta položaj.

⁵ Glej sodbo z dne 7. decembra 2010, VEIBIC (C-439/08, EU:C:2010:739, točka 42 in navedena sodna praksa).

29. V teh okoliščinah menim, da je treba podati razlago te določbe, da bi se preverilo, ali jo je mogoče uporabiti v položaju, kakršen je položaj V. Če bi se namreč ta prehodna določba uporabila, bi moral V za to, da bi se zanj uporabil izključno zakon, določen na podlagi Uredbe št. 883/2004, vložiti v njej določeno zahtevo. Če pa se ta določba ne bi uporabila, bi glede na to, da je bilo ukinjeno odstopanje, predvideno za Belgijo v Uredbi št. 1408/71, in na podlagi načela, da se uporabi samo ena zakonodaja, ki je z veljavnostjo Uredbe št. 883/2004 postalo absolutno, za V veljala izključno zakonodaja, določena na podlagi zadnjenavedene uredbe, to je luksemburška zakonodaja.

30. V skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča je pri razlagi določbe prava Unije treba upoštevati ne le njeno besedilo, ampak tudi sobesedilo in cilje, ki se uresničujejo z ureditvijo, katere del je.⁶

31. Najprej, iz besedila člena 87(8) Uredbe št. 883/2004 izhaja, da se ta prehodna določba uporabi, kadar zaradi začetka veljavnosti Uredbe št. 883/2004 za neko osebo velja zakonodaja države članice, ki ni država članica, katere zakonodaja je zanjo veljala v skladu z Uredbo št. 1408/71.

32. Besedilo te določbe tako kaže, da se uporablja za primere, v katerih oseba preide iz položaja, v katerem zanjo velja zakonodaja ene države članice, v položaj, v katerem zanjo velja zakonodaja druge države članice.

33. Kot je pravilno opozorila Evropska komisija, pa s to določbo izrecno niso zajeti položaji, kot so tisti, ki temeljijo na členu 14c(b) Uredbe št. 1408/71, v katerih se je zakonodaja o socialni varnosti dveh držav članic uporabljala hkrati, po začetku veljavnosti Uredbe št. 883/2004 pa se naprej uporablja samo ena od teh zakonodaj.

34. To, da se člen 87(8) Uredbe št. 883/2004 ne uporabi za položaj, kakršen je ta, o katerem odloča predložitveno sodišče, je po mojem mnenju potrjeno tudi s sobesedilom, v katero je umeščena ta določba, in s cilji, ki jim sledi zadevna ureditev.

35. V zvezi s sobesedilom je dalje treba ugotoviti, da so bile z Uredbo št. 883/2004 črtane vse izjeme od načela, da se uporabi samo ena zakonodaja, ki so obstajale v Uredbi št. 1408/71. Vendar razlaga določbe člena 87(8) Uredbe št. 883/2004 – ki bi, če bi presegla njeno besedilo, razširila sistem odstopanja, s katerim je določena vključitev v dva sistema – po mojem mnenju ne bi bila skladna s sistemom, vzpostavljenim z Uredbo št. 883/2004, ki temelji na načelu – ki je postalo absolutno – da se uporabi samo ena zakonodaja.

36. Prav tako je bilo ugotovljeno, da je namen člena 87(8) Uredbe št. 883/2004 preprečiti številne spremembe zakonodaje, ki se uporablja, pri prehodu na novo uredbo in zadevni osebi omogočiti mehak prehod v zvezi z zakonodajo, ki se zanjo uporablja, če sta zakonodaja, ki se uporablja na podlagi Uredbe št. 1408/71, in zakonodaja, ki se uporablja na podlagi pravil Uredbe št. 883/2004, različni.⁷

37. Kot je poudarila Komisija, v teh okoliščinah to, da se je z Uredbo št. 883/2004 črtala možnost vključitve v dva sistema, ki je obstajala v Uredbi št. 1408/71, nasprotuje zamisli, da bi lahko bil namen člena 87(8) Uredbe št. 883/2004 ohranitev take možnosti, ki bi bila sicer v tej uredbi črtana.

38. Iz vseh zgornjih premislekov izhaja, da se po mojem mnenju člen 87(8) Uredbe št. 883/2004 ne uporabi v položaju, kakršen je položaj V, za katerega je ob začetku veljavnosti te uredbe na podlagi člena 14c(b) Uredbe št. 1408/71 hkrati veljala zakonodaja dveh različnih držav članic.

⁶ Glej zlasti sodbo z dne 21. marca 2018, Klein Schiphorst (C-551/16, EU:C:2018:200, točka 34).

⁷ Glej Praktični vodnik o zakonodaji, ki se uporablja v Evropski uniji (EU), Evropskem gospodarskem prostoru (EGP) in Švici, ki ga je pripravila in odobrila Upravna komisija za koordinacijo sistemov socialne varnosti (ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11366&langId=sl, str. 52).

39. Zaradi te ugotovitve menim, da ni treba odgovoriti na trditve belgijske vlade o razlagi pogoja iz člena 87(8) Uredbe št. 883/2004, v skladu s katerim mora – da bi se še naprej uporabljala zakonodaja, določena na podlagi Uredbe št. 1408/71 – „stanje“ ostati nespremenjeno. Razlaga tega pogoja postane namreč upoštevna le, če se uporabi določba člena 87(8), za kar pa po mojem mnenju glede na zgornje ugotovitve v obravnavani zadevi ne gre.

40. Iz tega sledi, da V za to, da bi zanj od 1. maja 2010 veljala izključno zakonodaja, določena z Uredbo št. 883/2004, to je v skladu s členom 13(3) te uredbe luksemburška zakonodaja, ni bil dolžan vložiti zahteve iz člena 87(8) Uredbe št. 883/2004.

41. Glede na rešitev, ki jo predlagam Sodišču, ni treba odgovoriti na drugo vprašanje za predhodno odločanje, ki ga je predložilo predložitveno sodišče.

IV. Predlog

42. Glede na zgornje navedbe predlagam, naj Sodišče na vprašanji, ki ju je postavilo cour du travail de Liège (višje delovno in socialno sodišče v Liègeu, Belgija), odgovori tako:

Določbo člena 87(8) Uredbe (ES) št. 883/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 29. aprila 2004 o koordinaciji sistemov socialne varnosti je treba razlagati tako, da se ne uporabi za osebo, ki je bila ob začetku veljavnosti te uredbe, to je 1. maja 2010, na podlagi člena 14c(b) Uredbe Sveta (EGS) št. 1408/71 z dne 14. junija 1971 o uporabi sistemov socialne varnosti za zaposlene osebe, samozaposlene osebe in njihove družinske člane, ki se gibljejo v Skupnosti vključena v dva sistema. Taka oseba za to, da bi zanj veljala zakonodaja, ki se uporabi na podlagi Uredbe št. 883/2004, torej ni bila dolžna vložiti izrecne zahteve v tem smislu na podlagi navedene določbe.